

กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

Strategies for Creating Cooperative Networks for School Development under Buengkan Primary Educational Service Area Office

วาลิกา อัครนิตย์¹, ไชยา กาวะบุตร² และ เพลินพิศ ธรรมรัตน์³

Valiga Akkharanit¹, Chaiya Pawabutra² and Ploenpit Thumamarat³

Received : 24 ก.พ. 2563

Revised : 26 มี.ค. 2563

Accepted : 27 มี.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 2) พัฒนาและตรวจสอบกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 140 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความถี่ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย คือ (1) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย (2) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ (3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน (4) ด้านการมีทักษะภาวะผู้นำ (5) ด้านการประสานงานของเครือข่าย (6) ด้านการติดตาม ประเมินผล (7) ด้านวัฒนธรรมองค์กร (8) ด้านทรัพยากรท้องถิ่น (9) ด้านนโยบายทางการศึกษา (10) ด้านเทคโนโลยี 2) กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย กลยุทธ์เชิงรุก (SO) จำนวน 17 วิธีการพัฒนา 33 ตัวชี้วัด กลยุทธ์สร้างภูมิคุ้มกัน (ST) จำนวน 7 วิธีการพัฒนา 14 ตัวชี้วัด และกลยุทธ์เร่งพัฒนา (WO) จำนวน 12 วิธีการพัฒนา 20 ตัวชี้วัด ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : กลยุทธ์, เครือข่ายความร่วมมือ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

Abstract

This research aimed to 1) study components of strategies for creating cooperative networks for school development under Buengkan Primary Educational Service Area Office, and 2) develop and validate strategies for creating cooperative networks for school development under Buengkan Primary Educational Service Area Office. The sample, obtained through multistage random sampling, were 140 school administrators under Buengkan Primary Educational Service Area Office in the academic year 2016. The research instruments included interview forms, questionnaires and assessment forms. Data analysis was done by means of statistical software programs. The findings were as follows : 1) The components of strategies for creating cooperative networks for school development under Buengkan Primary Educational Service Area Office consisted of: (1) Determination of network members, (2) Determination of objectives, (3) Participation in

¹ นักศึกษาลัทธิศาสตรศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อีเมล: valiga.akk@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹ Doctoral Student Program in Education in Educational Administration and Leadership, Sakon Nakhon Rajabhat University, Email: valiga.akk@gmail.com

² Associate, Lecturer of Educational Administration and Leadership, Sakon Nakhon Rajabhat University

³ Assistant, Lecturer of Educational Administration and Leadership, Sakon Nakhon Rajabhat University

work performance, (4) Leadership skills, (5) Network coordination, (6) Monitoring and evaluation, (7) Organizational culture, (8) Local resources, (9) Educational policy, and (10) Technologies. 2) Strategies for creating cooperative networks for school development under Buengkan Primary Educational Service Area Office consisted of Proactive Strategy (SO) comprising 17 development methods; Building Security Strategy (ST) comprising 7 development methods, and Strategies to Accelerate Development (WO) comprising 12 development methods. The assessment which was carried out revealed a high level of appropriateness, feasibility, accuracy, and utility.

Keywords : Strategies, Cooperative Networks, Buengkan Primary Educational Service Area Office

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 กับ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในโลกปัจจุบัน ถือเป็นช่วงเวลาที่ทำนายความสามารถของมนุษยชาติ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้โลกเปิดกว้างและง่ายต่อการเข้าถึง เราสามารถก้าวข้ามพรมแดนไปได้ทุกซอกทุกมุมของโลก ทำให้พลโลกในยุค ศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างจากศตวรรษที่ 19 และ 20 อย่างสิ้นเชิง (ตะวัน เทวอักษร, 2556 : 4) จากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาประเทศนั้นต้องอาศัยคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและสร้างสภาพการณ์ เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนส่วนใหญ่ในประเทศ โดยยึดหลักการสร้างเครือข่าย และให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและตัดสินใจในกิจกรรมทางการศึกษา การสนับสนุนให้สังคมทุกภาคส่วนและทุกระดับได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อความสำเร็จ จะทำให้เกิดพลังพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (ประยูร อัครบวร และคณะ, 2553 : 13)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากลและสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุคน ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน การสร้างเครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญของการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้เพราะสมาชิกเครือข่ายมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานร่วมกัน เริ่มต้นด้วยการกำหนดเป้าประสงค์กำหนดกฎเกณฑ์ ทำให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและแบ่งบทบาทหน้าที่กันทำ (เสรี พงศ์พิศ, 2548 : 9) เครือข่ายการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการในยุคใหม่ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ และในระดับพื้นที่ โดยในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้เสนอแนวคิดที่เป็นเครื่องมือในการบริหารงานภาครัฐยุคใหม่ นั่นคือ การบริหารงานภาครัฐในรูปแบบเครือข่าย (Governing by Network) ซึ่งหมายถึง “การบริหารงานภาครัฐในรูปแบบเครือข่ายที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางใน การแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมที่ไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จด้วยองค์การหรือหน่วยงานภาครัฐเพียงองค์การ หรือหน่วยงานเดียว” (จิระประภา อัครบวร และประยูร อัครบวร, 2552 : 17) สอดคล้องกับ Agranoff and McGuire (2001 : 296) ได้เสนอแนวคิดไว้อย่างน่าสนใจว่าการทำงานแบบเครือข่าย เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานหลายหน่วยงาน เพื่อแก้ปัญหาที่ไม่สามารถดำเนินการได้เพียงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงลำพัง ดังนั้น การทำงานแบบเครือข่ายจึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน

จากรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2558 พบว่าสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วม ของการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ขาดการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย มีจำนวนน้อย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ, 2558 : 12) ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเพื่อเป็นแนวทางที่สำคัญนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ซึ่งจะก่อให้เกิดพันธมิตรทางวิชาการร่วมกันระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครู และเครือข่ายทางการศึกษาอื่น ๆ ในท้องถิ่นอันจะส่งผลให้โรงเรียน สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

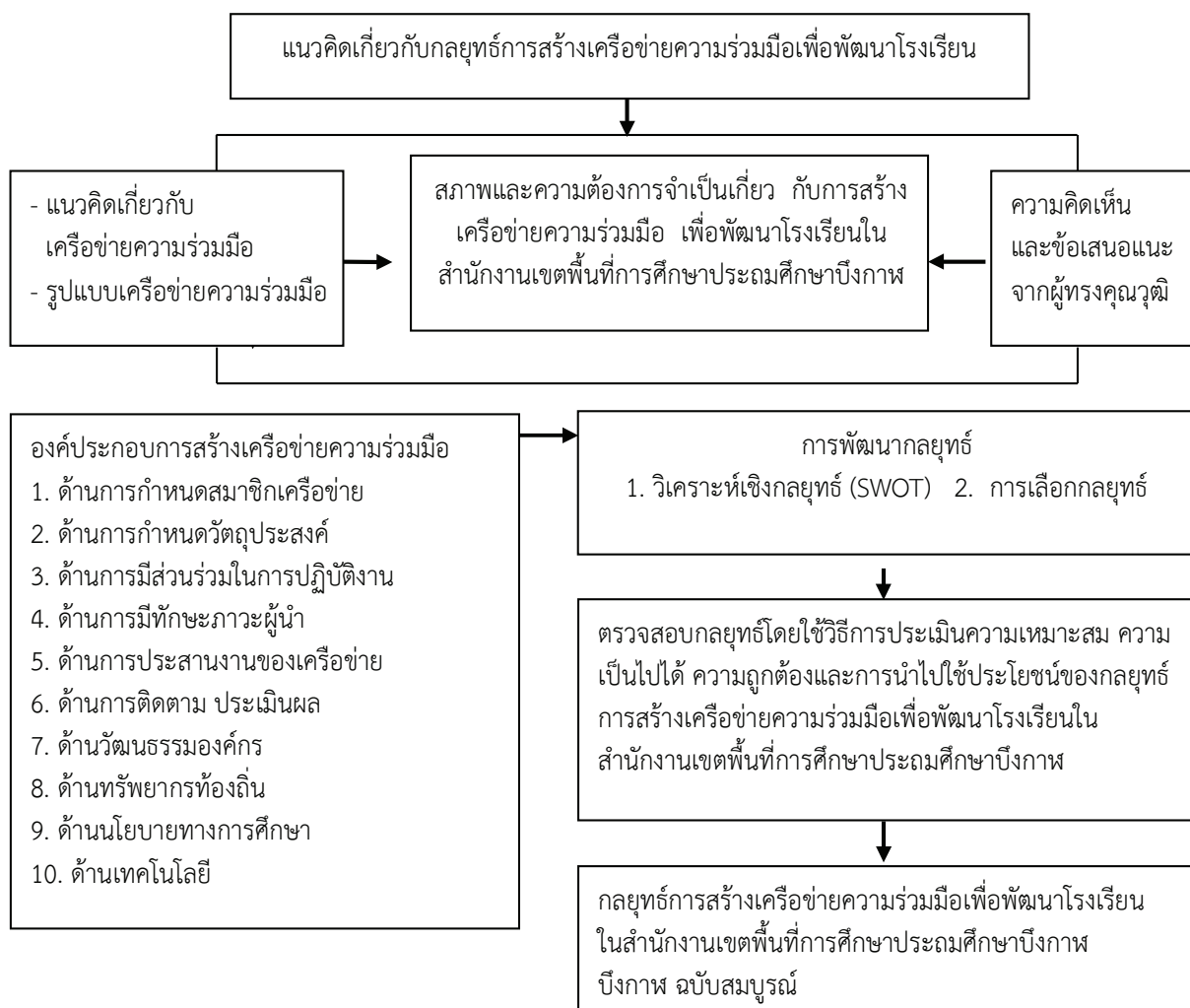
ต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จะได้นำไปพัฒนาสถานศึกษาของตนเองต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วม (Participatory Policy Research) (วิโรจน์ สารัตนะ,
2556 : 12) โดยใช้สารสนเทศเชิงประจักษ์จากบริบทหรือข้อเท็จจริง มาวิเคราะห์และตรวจสอบกับกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี
ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี หรือการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวคิดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์ และข้อมูลเกี่ยวกับบริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วม (Participatory Policy Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้การสร้างความร่วมมือ โดยการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 11 คน และศึกษาเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จ 2 เครือข่าย คือ แก่งจันทร์โมเดล และเสือพลโมเดล เพื่อนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบ

ขั้นที่ 3 กำหนดและตรวจสอบองค์ประกอบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

ขั้นที่ 6 วิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

ระยะที่ 2 ยกร่างกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ขั้นที่ 7 ร่างกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ฉบับที่ 1 โดยวิเคราะห์ SWOT Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือตามขั้นตอนของ พงษ์ศักดิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2552 : 27)

ขั้นที่ 8 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ความถูกต้องการนำไปใช้ประโยชน์ของร่างกลยุทธ์ ฉบับที่ 1 จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 9 ปรับปรุงร่างกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

ระยะที่ 3 ประเมินกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ขั้นที่ 10 ประเมินความเหมาะสม และความถูกต้อง ของร่างกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ฉบับที่ 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 11 ประเมินความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ ของร่างกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ฉบับที่ 2 โดยผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยวิธีการประชาพิจารณ์ (Public hearing)

ขั้นที่ 12 ปรับปรุงและนำเสนอกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ฉบับสมบูรณ์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 214 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 140 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970 : 607-610) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยแบ่งตามสัดส่วนขนาดของโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 53 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 81 โรงเรียน ขนาดใหญ่ จำนวน 6 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ จำนวน 4 ชุด ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ร่างแบบสัมภาษณ์ที่มีคำถามปลายเปิดครอบคลุมองค์ประกอบของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมด้านการใช้ภาษาของเครื่องมือ โดยนำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจัดพิมพ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

2.2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ร่างแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมด้านการใช้ภาษาของเครื่องมือ เสนอคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเบื้องต้น นำมาปรับปรุง จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นรายข้อแล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 ทดลองไปใช้ (try out) โดยทดลองกับผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, 2543 : 137) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.98

2.4 แบบประเมินความเหมาะสมและความถูกต้องร่างกลยุทธ์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามหัวข้อประเมินที่ผู้วิจัยกำหนด นำแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม จำนวน 5 คน ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ เพื่อใช้กับผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 แบบประเมินความเป็นไปได้และการใช้ประโยชน์ของร่างกลยุทธ์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามหัวข้อประเมินที่ผู้วิจัยกำหนด นำแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม จำนวน 5 คน ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ เพื่อใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์ ทำหนังสือขอสัมภาษณ์จากบัณฑิตวิทยาลัย และประสานกับผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนด วัน เวลาในการสัมภาษณ์ ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และลงพื้นที่แก่งจันทรมะเดิล และเสอเพลอโมเดิล

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เพื่อทดลองใช้เครื่องมือ นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ใช้เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 140 คน

การสัมมนาประชาพิจารณ์ และการประเมินกลยุทธ์ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในวันที่ 30 สิงหาคม 2562 ณ โรงแรมนาลาย จังหวัดอุดรธานี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (analytic induction) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น หาค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วยวิธี Priority Need Index (PNI_{modified}) แบบปรับปรุง (สุวิมล ว่องวานิช, 2552 : 275-276)

ระยะที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ มาจัดทำ SWOT Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือตามขั้นตอนของพลูทธี ศิริบรรณพิทักษ์ (2552 : 27)

ระยะที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 121)

สรุปผล

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการมีทักษะภาวะผู้นำ 5) ด้านการประสานงานของเครือข่าย 6) ด้านการติดตาม ประเมินผล 7) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 8) ด้านทรัพยากรท้องถิ่น 9) ด้านนโยบายทางการศึกษา 10) ด้านเทคโนโลยี

2. กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2.1 กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ประกอบด้วย 17 วิธีการพัฒนา และ 33 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

2.2 กลยุทธ์สร้างภูมิคุ้มกัน (ST) ประกอบด้วย 7 วิธีการพัฒนา และ 14 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

2.3 กลยุทธ์เร่งพัฒนา (WO) ประกอบด้วย 12 วิธีการพัฒนา และ 20 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

3. การประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง จากผู้ทรงคุณวุฒิ และประเมินความเป็นไปได้ การนำไปใช้ประโยชน์ และการประชาสัมพันธ์ (Public hearing) โดยผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. องค์ประกอบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ มีองค์ประกอบดังนี้ 1) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ 3) ด้านการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการมีทักษะภาวะผู้นำ 5) ด้านการประสานงานของเครือข่าย 6) ด้านการติดตาม ประเมินผล 7) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 8) ด้านทรัพยากรท้องถิ่น 9) ด้านนโยบายทางการศึกษา 10) ด้านเทคโนโลยี ทั้ง 10 องค์ประกอบ ล้วนมีความจำเป็นและสำคัญต่อการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ สอดคล้องกับ Starkey (1997 : 44) ซึ่งได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานเครือข่ายไว้ว่า 1) ควรมีการเชิญองค์กรและผู้มีส่วนได้เสียมาร่วมประชุม โดยจัดให้มีหัวข้อการประชุมที่น่าสนใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วม หรือเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกัน 2) ร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเครือข่าย ทิศทางกิจกรรมหลักและคุณสมบัติ ของสมาชิกให้ชัดเจน โดยให้สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดด้วย 3) จัดตั้งกลุ่มแกนของเครือข่ายที่พิจารณา ตัวเข้ามาทำหน้าที่ ประสานงานจัดการและส่งเสริมบำรุงให้กับสมาชิก 4) สร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและความผูกพัน ที่เหนียวแน่น 5) เครือข่ายต้องมีวิธีการจัดหาและจัดการทรัพยากร เพื่อความมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนกิจการของเครือข่าย และความสามารถในการพึ่งตนเอง 6) ทำให้เครือข่ายนั้นได้มีสถานภาพถูกต้องตามกฎหมาย 7) ควรสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยง ระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย เพื่อเสริมให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งมากขึ้น 8) ควรมีการติดตามผลและประเมินผลเป็นประจำสม่ำเสมอและถี่ถ้วน ทั้งนี้ควรให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิธี และเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพของกิจกรรมเครือข่าย และร่วมเรียนรู้ตลอดกระบวนการติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับ ศิริพร ต้นตยมาศ (2550 : 218) การบริหารเครือข่าย โรงเรียนแบบมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่เหมือนกัน คือ 1) การใช้เทคโนโลยี 2) ทักษะด้านภาวะผู้นำ 3) การมีส่วนร่วมของสมาชิก พบว่าการทำงานเกี่ยวกับเครือข่าย เทคโนโลยี ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของสมาชิก เป็นองค์ประกอบสำคัญของเครือข่าย ส่วนด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ Burke (1999 : 214) เสนอแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่าย ต้องนิยาม กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตประเด็น หรือขอบเขตพื้นที่ของตนเอง และต้องมีผู้นำกลุ่มแกนของเครือข่ายที่คอยผลักดัน กระตุ้นให้ความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมา จันทพันธ์ (2560 : 139) พบว่ากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร องค์ประกอบที่เหมือนกัน คือ 1) ด้านนโยบายการศึกษา 2) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 3) ด้านทรัพยากรท้องถิ่น และ 4) ด้านเทคโนโลยี และสอดคล้องกับ งานวิจัยของเกรียง ลัดเลียว (2557 : 346) พบว่ากลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือประกอบด้วย 1) การกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 4) การติดตาม การประเมินผล 5) ภาวะผู้นำ องค์ประกอบ ของเครือข่ายที่ได้มา มีทั้งความเหมือนและความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเกิดจากข้อมูลเชิงพื้นที่ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง บริบทที่ทำการศึกษาในขณะนั้น

2. กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ

2.1 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ กลยุทธ์เชิงรุก (SO) มีจุดแข็ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการติดตาม ประเมินผล 2) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย 3) ด้านการประสานงานของเครือข่าย และมีโอกาส 2 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบายทางการศึกษา 2) ด้านเทคโนโลยี จึงได้กำหนด เป็นกลยุทธ์เชิงรุก (SO) โดยมีวิธีการพัฒนากลยุทธ์ 17 วิธีการ ดังนี้ 1) พัฒนาความรู้ด้านการติดตามและประเมินผล กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน 2) ออกคำสั่งการปฏิบัติงาน การติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน 3) จัดให้มีการรายงาน ผลการปฏิบัติงานประจำปี 4) จัดอบรมให้ความรู้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียน 5) จัดประชุมเครือข่าย ความร่วมมือของโรงเรียน 6) จัดตั้งสมาคมเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียน 7) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ของโรงเรียน 8) ศึกษาฐานองค์กรที่มีผลการปฏิบัติงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นเลิศ 9) จัดหาเทคโนโลยี เพื่อการติดต่อสื่อสารของเครือข่าย 10) วิเคราะห์นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำสู่การปฏิบัติในโรงเรียน 11) จัดการ ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน 12) ศึกษาฐานโรงเรียนที่ดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายทางการศึกษา ได้ประสบผลสำเร็จ 13) จัดกิจกรรมเรียนรู้เกี่ยวกับนโยบายทางการศึกษา 14) จัดหาเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการบริหารงาน

ในโรงเรียน 15) จัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีภายในโรงเรียนเพื่อบริการประชาชน 16) จัดทำเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อใช้และพัฒนาโรงเรียน 17) อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี เป็นกลยุทธ์ที่มีจุดเด่น ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เป็นจังหวัดขนาดเล็กทำให้การติดต่อประสานงานเกี่ยวกับการบริหารงาน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนได้ง่าย ทั้งถึงทุกพื้นที่ และด้านนโยบายทางการศึกษา เกิดจากวิสัยทัศน์และมุมมองต่อการพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่นเป็นสำคัญของผู้บริหารทั้งในระดับจังหวัด และระดับตำบล การส่งเสริมทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สนับสนุนงบประมาณโครงการด้านการศึกษาซึ่งมีการบรรจุลงในแผนการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกระดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ดันตียมาศ (2550 : 190-194) ศึกษาแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้นำเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม โดยผู้ประสานงานเครือข่ายเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้าร่วมในกระบวนการในการตัดสินใจที่สำคัญ ในเรื่องการพัฒนา การแก้ปัญหา การเปลี่ยนแปลงในองค์กร และการติดต่อสื่อสารกับคนอื่น นอกจากนี้แล้วยังมีกลยุทธ์ด้านการพัฒนาเครือข่ายของโรงเรียน ดังนี้ 1) จัดทำแผนพัฒนาเครือข่ายโรงเรียน ได้ใช้ข้อมูลสารสนเทศจากโรงเรียนทุกโรงเรียน ในเครือข่ายมาประกอบการทำ SWOT 2) มีการจัดทำ SWOT แบบมีส่วนร่วม 3) จัดทำในรูปของคณะกรรมการ นำผลการปรับปรุงงานในปีที่ผ่านมาประกอบในการจัดทำด้วย 4) มีการกำหนดสมาชิก กำหนดบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิก 5) มีการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาเครือข่าย

2.2 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สร้างภูมิคุ้มกัน (ST) มีจุดแข็ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการติดตามประเมินผล 2) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย 3) ด้านการประสานงานของเครือข่าย มีอุปสรรค 2 ด้าน คือ 1) ด้านทรัพยากรท้องถิ่น และ 2) ด้านวัฒนธรรมองค์กร จึงได้กำหนดเป็นกลยุทธ์ สร้างภูมิคุ้มกัน (ST) โดยมีวิธีการพัฒนากลยุทธ์ 7 วิธีการ ดังนี้ คือ 1) อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และการค้าขาย 2) จัดตั้งสหกรณ์สินค้าชุมชน 3) ศึกษาดูงานสหกรณ์ชุมชนที่ผลิตสินค้าได้ดี 4) จัดให้มีการประกวดสินค้าชุมชน 5) จัดให้มีการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ดีงามของหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนให้ยั่งยืนตลอดไป 6) จัดงานยกย่องหน่วยงานที่มีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี 7) ศึกษาดูงานหน่วยงานของชุมชนอื่น ที่มีวัฒนธรรมองค์กรที่ดีงาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมากกว่าขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ทำให้การติดตามประเมินผล และการประสานงาน เป็นไปอย่างรวดเร็ว แต่จะมีอุปสรรคด้านทรัพยากรท้องถิ่น ส่วนมากแล้วชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเป็นจังหวัดชายขอบ สังคมและวัฒนธรรมส่วนมากเป็นแบบดั้งเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของสมใจ คันทะเสน (2559 : 334-335) ศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อควมมีประสิทธิภาพของแผนกโยธาธิการ และขนส่ง แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่ากลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพด้านการวัดและประเมินผล โดยการพัฒนาศักยภาพให้มีศักยภาพ มีความรู้ในงานที่ตนเองรับผิดชอบ ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่โปร่งใส ติดตาม ตรวจสอบ การทำงานตลอดเวลา ส่งเสริมการศึกษาดูงานทัศนศึกษาทั้งในและนอกประเทศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย (2554 : ก) ได้ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารความขัดแย้งในนโยบายกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ากลยุทธ์การบริหารความขัดแย้งในนโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ 1) กลยุทธ์สร้างความเข้าใจระหว่างอำนาจทางประชาธิปไตยและอำนาจทางวิชาชีพ 2) กลยุทธ์เสริมสร้างขีดความสามารถ 3) กลยุทธ์คงและเพิ่มสิทธิประโยชน์ และ 4) กลยุทธ์แก้ไขกฎหมาย

2.3 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลยุทธ์เร่งพัฒนา (WO) มีจุดอ่อน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 3) ด้านการมีทักษะภาวะผู้นำ มีโอกาส 2 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบายทางการศึกษา 2) ด้านเทคโนโลยี และมีวิธีการพัฒนากลยุทธ์ 12 วิธีการ ดังนี้ 1) จัดทำแนวปฏิบัติในการทำแผนปฏิบัติการ 2) ระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน 3) รายงานวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานให้ทุกคนทราบ 4) จัดทำตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานร่วมกันกับทุกหน่วยงาน 5) จัดให้มีการระดมความคิดเห็นในการปฏิบัติงานร่วมกัน 6) จัดกิจกรรมร่วมกันกับเครือข่าย 7) ทัศนศึกษานอกสถานที่ของเครือข่าย 8) จัดให้มีการใช้บุคลากรร่วมกันของเครือข่าย 9) จัดทำโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน 10) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน 11) จัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน 12) จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ แยกมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย ทำให้การทำงานขาดความต่อเนื่อง และภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ยังขาดเอกภาพในการบริหารงาน ขาดผู้นำที่มีคุณภาพ เพื่อที่จะรวบรวมบุคลากร เพื่อมาทำงานในเครือข่ายให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีคุณภาพ ซึ่งโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาบึงกาฬ จำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงในส่วนนี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ดันติยมาศ (2550 : 189-194) ศึกษาแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าด้านทักษะภาวะผู้นำ ผู้ประสานงานเครือข่ายมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีความรับผิดชอบ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีการบริหารงานที่เป็นระบบ ใช้ระบบธรรมาภิบาล และเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำทุกด้าน โดยเฉพาะด้านวิชาการ ส่วนด้านเทคโนโลยีต้องมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร งานในโรงเรียนให้เพียงพอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา จันทพันธ์ (2560 : 306) กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร พบว่าวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำโดยการจัดหาเครื่องมือและเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จัดอบรมปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สมัยใหม่เพื่อการสื่อสาร จัดระบบการปฏิบัติงานแบบ One Stop Service และการจัดระบบการปฏิบัติงานในองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

3. การประเมินกลยุทธ์ ด้านความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเกิดจากสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ต่อบริบทการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เกิดขึ้นจริงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ที่มีทั้งจุดเด่นและจุดด้อย อย่างไรก็ตามภาพรวมผลการประเมินกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก เป็นข้อคิดเห็นจากผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำไปปฏิบัติได้จริง โดยเห็นว่าภาพรวมกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นตรงตามความต้องการในเชิงพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีจุดแข็ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการติดตาม ประเมินผล 2) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย และ 3) ด้านการประสานงานของเครือข่าย สำนักงานเขตพื้นที่ควรนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดกลยุทธ์ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะกลาง เพื่อให้โรงเรียนในเครือข่ายได้นำไปปรับใช้ สร้างความร่วมมือให้เกิดความยั่งยืนระหว่างโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย และโรงเรียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่อไป

1.2 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งมีสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส 2 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบายทางการศึกษา 2) ด้านเทคโนโลยี โรงเรียนควรนำโอกาสไปใช้ในการวางแผนบริหารงานหลักในโรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่ควรส่งเสริมโอกาสทั้ง 2 ด้าน ให้มีความเด่นชัด และต่อเนื่องในการเพิ่มศักยภาพโรงเรียนให้ได้มาตรฐานเดียวกัน

1.3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีจุดอ่อน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และ 3) ด้านการมีทักษะภาวะผู้นำ ควรจัดทำโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำให้กับผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

1.4 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 36 วิธีการพัฒนา 67 ตัวชี้วัดผู้บริหารสถานศึกษาควรนำไปใช้ในการบริหารเครือข่าย และพัฒนาโรงเรียนตามบริบทในด้านขนาดของโรงเรียน ชุมชน วัฒนธรรมองค์กรและสภาพแวดล้อมของแต่ละกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ควรศึกษาวิจัยกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วม

2.2 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 36 วิธีการพัฒนา 67 ตัวชี้วัด ควรศึกษาวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา

2.3 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ควรศึกษาวิจัยและเก็บข้อมูลจากครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- เกสรี ลัดเลีย. (2557). *การพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุชนิพนธ์ สาขาวิชาการจัดการการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จิระประภา อัครบวร และประยูร อัครบวร. (2552). *การบริหารงานภาครัฐในรูปแบบเครือข่าย*. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนาระบบบริหารสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- ตะวัน เทวอักษร. (2556). *สร้าง “ทักษะ” ให้ผู้เรียนพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- ประยูร อัครบวร และคณะ. (2553). *การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัทมา จันทพันธ์. (2560). *กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก*. ดุษฎีนิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2552). *แนวคิดและหลักการจัดทำแผนกลยุทธ์ (Strategie planning) การบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อโลกใบเล็ก*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. (2543). *พื้นฐานการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา แนวคิดและกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: ติพยวิสุทธิ.
- วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย. (2554). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารความขัดแย้งในนโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. ดุษฎีนิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร ดันตยมาศ. (2550). *รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุชนิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมใจ คันทะเสน. (2559). *กลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อความสำเร็จของแผนกโยธาธิการ และขนส่งแขวงคำม่วน*. ดุษฎีนิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. (2558). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. บึงกาฬ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2552). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). *เครือข่าย: ยุทธวิธีเพื่อประชาชนเข้มแข็ง ชุมชนเข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- Agranoff, R. & McGuire, M. (2001). Big Questions in Public Network Management Research. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 11(3), 296.
- Burke, A. (1999). *Social Development Division Department for International Development. Communications & Development : a practical guide*. Retrieved August 14, 2008, from <http://www.dfid.gov.uk>
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Starkey, P. (1997). *Networking for Development*. London: Routledge.